

LIST ŘÍMANŮM – ÚVOD (Ř 1:1-17)

CO BUDEME POTŘEBOVAT

- **Bibli** – budeme používat hlavně ČSP – máte-li, noste si ho sebou (kdo nemá, vytisknu).
- **Sešit na poznámky a tužku** (i kdybyste se ke svým poznámkám nikdy nevraceli, tím, že si je píšete, mnohem více si zapamatujete. Bude se hodit taky na domácí úkoly.)
- **Vytrvalost, modlitby** – vydáváme se procesu, kdy v nás bude konat svou práci Boží milost.
- **Ptejte se, reagujte, disputujte ... [?]**

O LISTU ŘÍMANŮM

AUTOR LISTU – APOŠTOL PAVEL

List Římanům patří mezi listy **apoštola Pavla** – jeho jméno je vlastně prvním slovem celého spisu.

- Původem byl žid (jeho židovské jméno bylo Saul) ... pocházel z Tarsu (město v malé Asii) ... od svých dvanácti let studoval v Jeruzalémě u významného židovského učitele Zákona Gamaliela (o kterém je zmínka ve Sk 5:34, kdy moudrým způsobem zastavil násilí vůči křesťanům) ... podle tehdejších zvyků byl Pavel vyučen i řemeslu – naučil se zhotovovat stany ... byl vychován a žil podle nejpřísnějšího směru židovského náboženství, jako farizeus ... zřejmě byl i členem židovské rady (synedria) ... měl podíl na ukamenování Štěpána ... a před svým obrácením byl horlivým pronásledovatelem církve.
- Když vzpomíná na svůj život před obrácením, píše:

(ČSP) **Filipským 3:5–6**

5 obřezán osmého dne, z rodu izraelského, z kmene Benjamínova, Hebrej z Hebrejů, jde-li o Zákon — farizeus, 6 jde-li o horlivost — pronásledovatel církve, jde-li o spravedlnost, která je v Zákoně, byl jsem bez úhony.

- Tohoto upřímného a horlivého odpůrce evangelia si sám Pán povolal za jeho předního nositele.
- Stalo se to, když jel zatýkat křesťany do Damašku:

(ČSP) **Skutky 9:1–18**

1 Saul stále ještě soptil hrozbami a dychtil po zabíjení Pánových učedníků. Přišel k veleknězi 2 a vyžádal si od něho dopisy pro synagogy v Damašku, aby mohl stoupence té Cesty, muže i ženy, jestliže tam nějaké najde, přivést spoutané do Jeruzaléma. 3 I stalo se, když byl na cestě a blížil se k Damašku, že ho náhle ozářilo světlo z nebe. 4 Padl na zem a uslyšel hlas, který mu říkal: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ 5 Řekl: „Kdo jsi, Pane?“ On [odpověděl]: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ. 6 [Těžko (je) ti vzpínat se proti bodcům.“ (Saul) se třásl a děsil se. Řekl: „Pane, co chceš, abych učinil?“ A Pán mu (odpověděl): „] Vstaň, jdi do města a tam ti bude řečeno, co máš dělat.“ 7 Muži, kteří s ním cestovali, stáli oněmělí; slyšeli sice hlas, ale nikoho neviděli. 8 Saul vstal ze země, ale když otevřel oči, nic neviděl. Vzali ho za ruce a dovedli do Damašku. 9 Po tři dny neviděl, nejedl ani nepil. 10 V Damašku byl jeden učedník, jménem Ananiáš. Pán mu ve vidění řekl: „Ananiáši!“ On řekl: „Zde jsem, Pane.“ 11 A Pán mu řekl: „Vstaň a jdi do ulice, která se nazývá Přímá, a v Judově domě vyhledej Saula, jménem Tarského. Hle, právě se modlí 12 a uviděl¹ ve vidění¹ muže jménem Ananiáš, který vešel a vložil na něho ruce, aby opět viděl.“ 13 Ananiáš odpověděl: „Pane, slyšel jsem o tomto muži od mnohých lidí, kolik zla učinil tvým svatým v Jeruzalémě. 14 Také zde má od velekněží plnou moc spoutat všechny, kteří vyzývají tvé jméno.“ 15 Pán mu řekl: „Jdi, neboť on je mou vyvolanou nádobou, aby přinesl mé jméno před národy i krále a syny Izraele. 16 Ukáži mu, co všechno musí vytrpět pro mé jméno.“ 17 Ananiáš odešel, vstoupil do toho domu, vložil na něho ruce a řekl: „Bratře Saule, Pán, ¹Ježíš, který se ti ukázal na cestě, kterou jsi sem šel, mě poslal, abys opět viděl a byl naplněn Duchem Svatým.“ 18 A hned jako by mu s očí spadly šupiny, zase viděl, vstal a byl pokřtěn.

- Po obrácení známe Pavla už jen jako horlivého, laskavého a nesmírně obětavého Kristova služebníka.
- Když se mu ukázal Ježíš na cestě do Damašku, stal se Pavel posledním svědkem Jeho vzkříšení:

(ČSP) **1 Korintským 15:8**

8 Naposledy ze všech, jako nedochůdčeti, zjevil se také mně.

- Jako svědek vzkříšení byl vedle dvanácti apoštolů povolán za apoštola pohanů (Ježíšových apoštolů bylo 12 v čele s Petrem – kvůli 12 kmenům Izraele – když Jidáš zradil, bylo potřeba doplnit jejich počet – kniha Zjevení mluví o 12 apoštolech jako o 12 základních kamenech hradeb Nového Jeruzaléma (Zj 21:14) ... Je 12 apoštolů Izraele plus Pavel – apoštol pohanů).
- Pavel píše:

(ČSP) **Galatským 2:7–8**

7 ... mi bylo svěřeno evangelium pro neobřezané jako Petrovi pro obřezané — **8** neboť ten, který působil u Petra k apoštolství pro obřezané, působil i u mne k apoštolství pro pohany;

(ČSP) **1 Timoteovi 2:7**

7 K tomu jsem byl ustanoven hlasatelem a apoštolem ..., učitelem národů ve víře a v pravdě.

Slovo „**apoštol**“ (ř. „apostolos“) znamená „vyslanec“, „posel“.

- Je zajímavé, že v tomto významu se slovo „apostolos“ v běžné řečtině 1. století nepoužívalo – tam znamenalo: „dodací list“, „cestovní pas“, „lodní expedice“, ... nikdy nic osobního.
- Použití slova „apoštol“ jako „posel“, pochází vlastně z židovského prostředí (a asi ze staré řečtiny): v septuagintě (starý ř. překlad SZ z 3. stol př. Kr.) bylo překladem hebrejského „šálúach“, což znamená „poslaný“.
- Takže když Ježíš svých dvanáct pojmenoval „apoštoly“ – byl to jedinečný, s ničím nezaměnitelný název, kterému židé dobře rozuměli. A pro řeky nezatížený nějakým dřívějším obsahem – stejně jako pro nás Čechy je to jedinečné slovo, které neznamená nic jiného.

(ČSP) **Lukáš 6:13**

13 Když nastal den, zavolal své učedníky a vybral z nich dvanáct, které také **pojmenoval apoštoly** ...

Nyní rozumíme, co pro Pavla i sbor v Římě znamenal 1. verš listu Římanům:

(ČSP) **Římanům 1:1**

1 Pavel, otrok Krista Ježíše, povoláný apoštol, oddělený pro Boží evangelium, ...

- Vyplyvá z toho obrovská autorita listu – který nám přináší jeden z těch jedinečných apoštolů – svědků vzkříšení, povoláných k jedinečnému neopakovatelnému úkolu osobních vyslanců Ježíše Krista.
- Jejich listy se staly součástí inspirovaných spisů, které patří do Božího slova – Bible.
- Už apoštol Petr Pavlovy listy potvrdil a zahrnul svým výrokem do Písma svatého.

(ČSP) **2 Petrův 3:15–16**

15 A trpělivost našeho Pána považujte za záchranu, jak vám to napsal i náš milovaný bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána, **16** a jak to napsal i ve všech dalších listech, v nichž o tom mluví. Jsou v nich některé těžko srozumitelné věci, které neučení a neupevnění lidé překrucují, jako i ostatní Písma, ke své vlastní záhubě. (Petr zahrnuje Pavlovy listy mezi ostatní Písma.)

☹ Dejme si pozor na všechna „nová učení“, „nová zjevení“, „rozvíjející se zjevení“, atp.

CHARAKTER LISTU

List Římanům je **jedinečný** mezi všemi spisy NZ:

- ▶ Ve většině svých listů Apoštol Pavel píše sborům i jednotlivcům, které osobně dobře znal. Proto v těchto listech reaguje na různé podněty z jejich strany – povzbuzuje, napomíná, řeší jejich otázky a problémy.
- ▶ S listem Římským křesťanům je to jiné: Pavel tu píše sboru, ve kterém dosud nikdy nebyl, který zná jen z doslechu. Z toho důvodu tento list není napravující, ale je celý od začátku až do konce vyučující. Pavel v něm systematicky shrnuje a představuje evangelium, které mu bylo zjeveno.
- To je důvod, proč je list Římanům tím nejučenější zjevením evangelia, jaké v Písmu nacházíme.

- Mnohé křesťanské termíny, které používáme, pocházejí právě odtud („milost“, „ospravedlnění“, „vykoupení“, „posvěcení“, ...).
- List Římanům měl přímý vliv na obrácení Augustina, Luthera, Wesleye a dalších.
- Teologové říkají, že list Římanům je: „**páteří křesťanského myšlení**“ ... „nejdůležitější knihou v Bibli“ ... „základním dílem křesťanství“ ... atp.
- Proto je velmi důležité, abychom ho studovali.

KOMU A DO JAKÉHO PROSTŘEDÍ JE ADRESOVÁN

K dobrému pochopení Písma často potřebujeme znát **historické a kulturní pozadí** (- kontext).

- Ví se, že Pavel psal tento list mezi lety 54-58 po Kr. (asi 25 let po Kristově ukřižování a zmrtvýchvstání).
- Téměř celý tehdejší civilizovaný svět ovládali Římané – po pádu Řecké říše zůstávala ve světě helénská (řecká) kultura – řečtina byla běžnou řečí v celé Římské říši – také Nový zákon byl sepsán v řečtině, i když Římané mluvili latinsky (pozn.: nápis na tabulce, kterou Římané umístili nad hlavu ukřižovaného Ježíše, byl napsán řecky, latinsky a hebrejsky).
- Řecká kultura byla pro židy synonymem pro pohanský svět. Proto někdy, když Pavel mluví o pohanech, používá pro ně souhrnné označení: „Řekové“.

Při studiu budeme potřebovat rozumět, že na této zemi žije z duchovního hlediska trojí lid – židé, pohané (všichni, kdo nejsou židé), křesťané („nový rod“ z židů i pohanů).

- **Židé** jsou zvláštní, Bohem vyvolený národ – potomci Abrahama, Izáka a Jákoba. Mezi národy, které žily v temnotě a v modlářství, byli Židé národem, který patřil a sloužil Bohu, bylo mu svěřeno Boží slovo – Zákon, žil pod Boží ochranou i výchovou a v naději očekával Mesiáše (Krista).
- **Pohané** jsou v Bibli nazýváni lidé neizraelského původu – Bible pro ně používá pojmy jako: „pohané“, „národy“, „etnika“, „Řekové“.
- **Křesťané** tvoří zcela nový duchovní národ – pravý Izrael, původem z Židů i pohanů.
- Pro Žida mělo být přirozené stát se křesťanem – Ježíš je tím dávno očekávaným židovským Mesiášem – ale židé Ho jako národ (ne jako jednotlivci) dočasně odmítli. A právě díky jejich dočasnému odmítnutí byli zahrnuti do spásy pohané (později uvidíme, že v tom byl hluboký Boží záměr).
- Křesťané ze Židů i pohanů se museli vyrovnávat se svou minulostí, předsudky, tradicemi, chápáním světa. Obojí se stávali součástí Kristovy církve, a to je prostředí, do kterého Pavel psal své listy.
- Uvidíme, že list Římanům mluví na některých místech různým způsobem ke křesťanům ze židů a z pohanů.

HLAVNÍ TÉMA LISTU

V listu Římanům je přímo napsáno, co je jeho hlavním tématem – najdeme to v jeho úvodu:

(ČSP) **Římanům 1:14–17**

14 Jsem dlužníkem Řeků i barbarů, moudrých i nevědomých, **15** a tak, pokud to záleží na mně, toužím posloužit evangeliem i vám, kteří jste v Římě. **16** Nestydím se za evangelium, neboť je to Boží moc k záchraně pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale i pro Řeka. **17** V něm se zjevuje Boží spravedlnost z víry k víře, jak je napsáno: „Spravedlivý z víry bude živ.“ (Méně kostrbatě: „V něm se zjevuje Boží spravedlnost založená na víře – zjevuje se nám proto, abychom věřili a měli život. Protože už ve SZ je napsáno: `Spravedlivý z víry bude živ.`“)

- V 15. verši Pavel říká, že chce Římským křesťanům posloužit evangeliem: „toužím posloužit evangeliem i vám, kteří jste v Římě“.

? K čemu potřebovala církev, aby jí někdo sloužil evangeliem?

- Existuje zjednodušená představa, že ten, kdo uvěřil, uvěřil evangeliu – a proto ho přece musí znát.
- Ale evangelium je obsáhlejší a hlubší poselství, než si mnoho věřících myslí.
- A pokud je dobře neznají, nemají se mnohdy v životě o co opřít a bloudí.
- ☹ Sami uvidíte, jak zásadním způsobem Biblická pravda ovlivní náš život.

Pavel říká, že se za evangelium nestydí – je to „Boží moc ke spasení pro každého, kdo věří“.

- Až uvidíš tu nesmírnou hloubku a moc evangelia, zjevenou v Pavlově listu a uvidíš, že to překonává všechnu pozemskou moudrost (a že se to nemohlo zrodit v myslích zvědavých lidí) – a poznáš, že se nemáš za co stydět – a můžeš se stát pevným a statečným svědkem Kristova evangelia.

(ČSP) **1 Korintským 1:22–25**

22 Neboť Židé žádají znamení a Řekové hledají moudrost, **23** my však hlásáme Krista ukřižovaného: Židům pohoršení, pohanům bláznovství, **24** ale těm, kteří jsou povoláni, Židům i Řekům, Krista — Boží moc a Boží moudrost. **25** Neboť co je u Boha bláznivé, to je moudřejší než lidé, a co je u Boha slabé, to je silnější než lidé.

? Co znamená slovo **evangelium**?

- Slovo „**evangelium**“ je zvláštní slovo, které znamená: „**dobrá zpráva**“. Ale nepoužívalo se pro označení jen tak nějaké dobré zprávy.
- Evangelium byl termín pro zprávy, které se týkaly celé říše a měly velký dopad na životy lidí: např. zprávy o vítězstvích byly vyhlášovány jakožto evangelium, císařovy výroky (které byly považovány za výroky božstva v lidské podobě) byly zvěstovány jakožto evangelium, evangelium bylo rovněž termínem pro označení zvěsti o narození císařova potomka nebo o jeho nástup na trůn, což bylo chápáno jako začátek nové éry.
- Překladaelé Bible jsou si vědomi toho, že termín evangelium, je proto nepřeložitelný, proto ho ponechávají v originálním znění.
- Pro nás je evangelium dobrá zpráva o příchodu, životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista – o vítězství Ježíše Krista, které je i naším vítězstvím – evangelium je také označením pro Kristovy výroky, jeho učení, které je určené k tomu, aby je lidé poslušně přijali vírou – evangelium je zprávou o příchodu Krále – evangelium je pravým ohlášením přelomu věků, nové éry světa.
  - Do té doby se všichni rodili z Adama – Kristus je tím novým člověkem, kterým začíná nový rod.
- (Je příznačné, že náš letopočet začíná Kristovým příchodem na svět.)
- Evangelium má moc proměnit a spasit život každého, kdo věří.

? Co je obsahem evangelia?

- Pavel říká (↑), že „*V něm se zjevuje Boží **spravedlnost** z víry ...*“.
- V evangeliu se zjevuje **Boží spravedlnost pro člověka** – evangelium, které Bůh svěřil Pavlovi, je zjevení o tom, jak se člověk stává spravedlivým před Bohem – a uvidíte, že se jedná o více, než o odpuštění hříchů.
- Slovo „**spravedlnost**“ v Písmu znamená celistvou správnost před Bohem – zahrnuje: svatost, bezchybnost, dokonalost, zbožnost, ryzost, pravost, čistotu, poslušnost Božím přikázáním, líbení se Bohu, milosrdenství, dobré skutky, ...
- Dalo by se říct, že poselstvím listu je Boží láskyplné a mocné jednání, které způsobí, že člověk, který žije z víry v Ježíše Krista, obstojí na Božím soudu.
- Jak se člověk stává spravedlivým, čeho všeho v nás Bůh chce skrze evangelium docílit, jak vypadá ta spravedlnost z víry – to bude obsahem příštích vyučování.

Podívejme se do velmi známého proroctví Izajáše, 53. kap. (jak jasně to tam je napsáno):

(ČEP) **Izajáš 53:11–12**

11 ... „*Můj spravedlivý služebník získá **spravedlnost** mnohým; jejich nepravosti on na sebe vezme. 12 Proto mu dám podíl mezi mnohými a s **četnými** bude dělit **kořist** za to, že vydal sám sebe na smrt a byl počten mezi nevěrníky.*“ On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných.

- „*Získá **spravedlnost** mnohým ... s **četnými** bude dělit svou **kořist**“*
- **SPRAVEDLNOST je totiž TA KOŘIST, kterou Ježíš ZÍSKAL na kříži, aby ji s námi DĚLIL – nic menšího.**
- Pokud lidé přichází k Ježíši s tím, že hledají něco jiného, než **spravedlnost** – možná zakusí dobré, protože Bůh je milosrdný a dobrý i k nevděčným a zlým – ale co se týče pravých hodnot, odejdou pryč s prázdnou.
  - Jako odešlo pryč s prázdnou mnoho z těch, které Ježíš uzdravil (a ani mu nepoděkovali), osvobodil od démonů (a vrátilo se sedm horších), nasytil chlebem (ale Jeho samotného, jako chléb z nebe odmítli).

VÝKLAD - Ř 1:1-17

Ř 1:1-7

- Pavel se představuje jako apoštol, mluví o velikém a zvláštním poslání, které na něm z Božího rozhodnutí spočívá – o tom už jsme mluvili ↑.
- Současně Pavel představuje svěřené evangelium, které je tématem listu.

ÚKOL:

? Co se zde o evangeliu říká? (Vyčti z textu)

- Je to **Boží evangelium**, nemá lidský ani jiný duchovní původ.
- Bůh ho **předem zaslíbil ve svatých Písmech** (SZ). [Příklady ...]
- Evangelium **o Božím Synu**:
  - Který byl tělesným potomkem z rodu krále Davida = je tím očekávaným Mesiášem izraelského národa.
  - Který byl mocí Ducha svatého vzkříšen z mrtvých a ustanoven do moci Božího Syna.
  - Jehož jméno je **Ježíš Kristus**.
- **Skrze ně přijímáme milost**.
- Evangelium, které **mají vírou uposlechnout všechny národy** – a to k slávě Kristova jména.

Ř 1:7

V oslovení čteme, kým jsme: „**Bohem milovaní**“, „**povolání**“ a „**svatí**“.

- Bůh si nás **zamiloval, povolal** do svého království a **posvětil** (neboli *oddělil* ke svému vlastnictví, což je význam slova posvětit).
- 7. verš je nádherným pozdravem křesťanům v Římě, ale i nám, dnešním čtenářům tohoto dopisu: „*milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista*“.

Boží milost je ústřední pojem NZ:

- Znamená odpouštějící **Boží přízeň** vůči hříšnému člověku.
- Původ této milosti je v nevysvětlitelné a ničím nepodmíněné Boží dobrotě, v jeho svobodném svrchovaném rozhodnutí, bez ohledu na skutky člověka (Boží dobrota a láska ukazují na trojjedinost – musely být v Bohu ještě před stvořením světa).
- Boží milost přehlíží nedokonalosti a hřích a místo spravedlivé odplaty dává člověku nekonečně více, než nač by měl a mohl mít nárok svou zásluhou.
- To, že milost začala mířit do našich životů, je ničím nezasloužený Boží dar.
- **Milost nespočívá jen v tom, že Bůh člověku nepřičítá hřích, ale svou mocí ho obdarovává spravedlností a věčným životem** (protože skrze hřích přišla smrt → skrze darovanou spravedlnost musí znovu přijít život).
- Milost znamená **Boží otcovskou lásku** namířenou k nám a veškeré jednání, plynoucí z těchto citů.
- Takže o každém dobrém obdarování shůry můžeme prohlásit, že to je milost ...
- Plyne permanentně – jejím největším darem je Duch svatý.

Ř 1:8-15

Pavel tu líčí svůj vztah k Římským křesťanům a touhu jim sloužit – ta je důvodem, proč píše i tento list.

- Pavel věděl, co mu bylo svěřeno – píše, že se cítí být „*dlužníkem pohanů*“ – těch, ke kterým byl poslán a ještě tam nedospěl (Ř 1:14-15).
- Je tu vidět krásná nesobecká láska a touha podělit se s ostatními o Boží dary.
- Je dobré dát nahlédnout lidem do svých motivů ...
- Myslím si, že 11. a 12. verš ukazují něco důležitého ze vztahů mezi věřícími:

(ČSP) **Římanům 1:11–12**

11 Toužím vás spatřit, abych vám mohl udělit nějaký duchovní dar k vaší posile, **12** to jest, abychom byli, až budu mezi vámi, navzájem povzbuzení každý vírou toho druhého — já vaší a vy mou.

- „Duchovní dar“ = ř. pneumatikos charisma => nadpřirozený dar milosti pocházející z Ducha svatého (ř. „charis“ = milost).
- Když se setkáváme a sdílíme, naše víra roste, protože se povzbuzujeme navzájem každý vírou toho druhého.
- Vzájemné povzbuzování osobní vírou je vlastně sdílením Boží milosti ... skrze to si předáváme milost ...
- Proto zvláště lidé na začátku a mladí lidé velmi potřebují společenství. Potřebují vidět víru těch druhých a skrze to přijímat milost do svých životů.

Ř 1:16-17

- Tyto verše prozrazují hlavní téma celého listu – o tom jsme už mluvili ↑.
- Je jím evangelium, jako zjevení Božího láskyplného jednání, které umožňuje, aby člověk, který žije z víry v Ježíše Krista, obstál na Božím soudu.

DOMÁCÍ ÚKOL:

Nastudujte si **Ř 1:18-32** a pište si poznámky – příště si to společně vyložíme.